

مصاحبه با دکتر میثم موسایی رئیس انجمن علمی اقتصاد اسلامی ایران در خصوص طرح ممیزی اقتصاد و سلامت اجتماعی

معرفی: دکتر میثم موسایی متولد سال ۱۳۴۶ و استاد دانشگاه تهران می‌باشند. از سوابق اجرائی ایشان می‌توان به مدیر کل مرکز برنامه‌ریزی پژوهش‌های فرهنگی و هنری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، معاون امور پژوهش‌های کاربردی دانشگاه تهران، معاون مؤسسه توسعه و تحقیقات اقتصادی دانشگاه تهران، معاون دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه تهران، مشاور پژوهشی پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات، عضو شورای پژوهشی وزارت تعاون، عضو شورای پژوهشی فرهنگ، هنر و ارتباطات، مشاور پژوهشی معاون پژوهشی وزارت ارشاد اسلامی، معاون پژوهشی پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات، رئیس مؤسسه تعاون دانشگاه تهران، عضو انجمن جامعه شناسی ایران، عضو هیأت تحریریه فصلنامه علمی - پژوهشی اقتصاد اسلامی، عضو گروه اقتصاد اسلامی پژوهشکده اقتصاد دانشگاه تربیت مدرس و در حال حاضر رئیس انجمن علمی اقتصاد اسلامی ایران می‌باشد؛ ایشان در سال ۱۳۸۷ به عنوان پژوهشگر نمونه دانشگاه تهران انتخاب و نشان درجه ۲ پژوهش را دریافت کرد و در سال ۱۳۸۸ به عنوان پژوهشگر برجسته دانشگاه تهران برگزیده شد و نشان درجه ۱ پژوهش را دریافت کرد. همچنین در سال ۱۳۸۹ از طرف وزارت علوم، تحقیقات و فناوری به عنوان پژوهشگر برتر علوم انسانی در سطح کشور انتخاب شد. از آثار علمی ایشان می‌توان به بیش از ۳۶ کتاب دانشگاهی و نزدیک ۱۰۰ مقاله علمی-پژوهشی فارسی و انگلیسی اشاره نمود.

آقای دکتر بفرمائید که طرح ممیزی اقتصاد و سلامت اجتماعی در چه تاریخی انجام شده و چه اهدافی در این طرح، دنبال شده است؟

طرح ممیزی اقتصاد و سلامت اجتماعی در سال ۱۳۹۰ شروع و در سال ۱۳۹۱ به اتمام رسیده، هدف از انجام این طرح بررسی جایگاه و نقش اقتصاد سلامت با تأکید بر سلامت اجتماعی در کشور بوده به این معنا که مشخص شود اقتصاد سلامت چه نقشی در سلامت اجتماعی دارد و موقعیت کشورمان در مقایسه با کشورهای مشابه و پیشرفته در این خصوص چگونه است.

بفرمائید منظور از سلامت اجتماعی چیست و آیا با اقتصاد اسلامی رابطه‌ای دارد؟

در پاسخ، ابتدا باید توضیحاتی در خصوص سلامت اجتماعی داده شود. منظور از سلامت اجتماعی، سلامت روحی، جسمی و جمعی اجتماع است که در سه دهه گذشته در دنیا به یک حق بشری و یک هدف اجتماعی تبدیل شده است یعنی آنچه برای ارضای نیازهای اساسی و بهبود زندگی انسان لازم است، باید در دسترس همه باشد. در گذشته سلامت به معنای "بیمار نبودن" معرفی می‌شد. به طور مشخص ابن سینا سلامت را به معنای بیمار نبودن تعریف کرده است، اما امروزه مفهوم سلامت چیزی فراتر از "بیمار نبودن" است. در واقع سلامت اجتماعی به معنای رفاه کامل جسمی، روانی و اجتماعی و نه تنها بیمار نبودن تعریف می‌شود، در بعد جمعی، سلامت اجتماعی به تعریف "جامعه سالم" اشاره دارد. منظور از جامعه سالم جامعه‌ای است که دارای مشخصات ذیل باشد:

- محیط زیست پاک و امن؛
- حاکمیت صلح و عدالت اجتماعی؛
- دسترسی کافی همگان به غذا، آب، سرپناه، درآمد پایدار، امنیت، کار و تفریح؛
- دسترس کامل به خدمات سلامتی؛
- وجود خدمت‌های کافی و نسبتاً برابر برای یادگیری و توسعه مهارت‌ها؛
- داشتن روابط و شبکه قوی و حامی یکدیگر؛
- مشارکت وسیع شهروندان در تصمیم‌گیری‌ها؛

– اقتصاد پویا و متنوع؛

– مصرف سرانه مسئولانه.

در یک کلام منظور از سلامت اجتماعی، داشتن یک جامعه سالم است که در آن نه فقط کمیت زندگی بلکه کیفیت زندگی بهبود قابل توجه پیدا کرده باشد. طبیعی است این مسأله کاملاً مرتبط با اهداف مطرح در اقتصاد اسلامی است، در اقتصاد اسلامی بهبود زندگی و معیشت برای رشد و تعالی انسان، اصلی ترین هدف اقتصاد است، نیل به بهبود زندگی و معیشت در جهت کمال انسان، بدون داشتن شاخص های پیش گفته برای سلامت اجتماعی، قابل تحقق نیست. بنابراین هم پوشانی بسیار بالایی بین اهداف اقتصاد اسلامی و سلامت اجتماعی وجود دارد. در این طرح رشته اقتصاد سلامت با تأکید بر شاخص های مذکور در ایران بررسی شده و با چند کشور پیشرفته و مشابه مقایسه و بر اساس روش سوات (SWOT) سلامت به بررسی نقاط قوت، ضعف، تهدیدها و فرصت ها توسعه این رشته پرداخته شده و به روش Steep-V روند تحولات آینده این رشته در ایران و جهان بررسی شده است.

بفرمائید روش Steep-V چیست؟

در این روش تحلیل استراتژیک یک پدیده بر اساس روند تحولات شاخص ها در شش حوزه اجتماعی، تکنولوژی، اقتصادی، سیاسی، ارزش ها و محیط انجام می شود. کلمه Steep-V از حروف ابتدای کلمات مذکور به زبان لاتین اخذ شده است. این روش روند تحولات یک پدیده بر اساس آینده تحولات در حوزه های اجتماعی، تکنولوژی، اقتصادی، سیاسی، ارزش ها و محیط پیش بینی و برای تعدیل پدیده مذکور با این تحولات برنامه ریزی و آینده نگری می شود. در این طرح، موقعیت آتی رشته اقتصاد سلامت را براساس روز شاخص های مذکور در ایران و جهان بررسی کرده ایم و در انتها یک مدل برای توسعه این رشته ارائه کرده ایم.

بفرمائید این طرح را چه کسی سفارش داده؟

این طرح را انجمن علمی اقتصاد اسلامی ایران برای معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری انجام داده است، هدف آنها انجام ممیزی رشته تحصیلی در کشور و برنامه‌ریزی برای توسعه کمی و کیفی آنها بر اساس نیازهای آتی جامعه است، این طرح هم در این راستا انجام شده است.

آیا در حال حاضر انجمن در این زمینه فعالیت دارد؟

بلی، می‌دانید در حال حاضر انجمن در حال انجام ممیزی رشته اقتصاد در ایران است و هدف آن مانند هر طرح ممیزی تعیین شاخص‌های موجود و مطلوب این رشته در ایران در مقایسه با کشورهای پیشرفته و متناسب با نیازهای کشور است. این کار هم مراحل نهایی را طی می‌کند و برای انجام آن علاوه بر تعیین شاخص‌ها به کمک چهل نفر از نخبگان این رشته به بررسی روند تحولات آن‌ها پرداخته شده و در انتها پیشنهاداتی برای تحول کیفی این رشته در ایران ارائه خواهد شد.